

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Pavla Simona a soudců Mgr. Víta Bičáka, JUDr. Romana Fialy, Mgr. Ing. Radovana Havelce, JUDr. Michala Mazance a JUDr. Tomáše Rychlého, Ph.D. rozhodl o návrhu **senátu 29 A Krajského soudu v Brně** na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi tímto senátem a **senátem 35 C Krajského soudu v Brně** a dalších účastníků sporu vedeného u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 29 A 168/2018, o žalobě proti rozhodnutí Státního pozemkového úřadu ze dne 22. 8. 2018, čj. SPU 327574/2018, a ze dne 22. 8. 2018, čj. SPU 327582/2018, a rozhodnutí Státního pozemkového úřadu – Krajského pozemkového úřadu pro Jihomoravský kraj ze dne 21. 5. 2018, čj. SPU 240139/2018, a ze dne 22. 5. 2018, čj. SPU 244125/2018: žalobkyně **Rytířský řád Křížovníků s červenou hvězdou**, IČO 00408026, se sídlem v Praze 1, Platnéřská 191/4, zastoupené JUDr. Ing. Jiřím Davidem, LL.M., advokátem se sídlem v Praze 1, Kaprova 40/12, a žalovaný **Státní pozemkový úřad**, IČO 1312774, se sídlem v Praze 3, Husinecká 1024/11a,

t a k t o :

Příslušný vydat rozhodnutí ve věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 29 A 168/2018, ve věci žaloby proti rozhodnutí Státního pozemkového úřadu ze dne 22. 8. 2018, čj. SPU 327574/2018, a ze dne 22. 8. 2018, čj. SPU 327582/2018, a rozhodnutí Státního pozemkového úřadu – Krajského pozemkového úřadu pro Jihomoravský kraj ze dne 21. 5. 2018, čj. SPU 240139/2018, a ze dne 22. 5. 2018, čj. SPU 244125/2018, **je soud v občanském soudním řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Návrhem doručeným dne 1. 7. 2019 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále „zákon o některých kompetenčních sporech“), se senát 29 A Krajského soudu v Brně (dále též „správní senát“) domáhal, aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc podle § 1 odst. 1 písm. b) zákona o některých kompetenčních sporech. Spor vznikl mezi tímto senátem na straně jedné a senátem 35 C Krajského soudu v Brně (dále též „civilní senát“) na straně druhé ve věci žaloby vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 29 A 168/2018 týkající se vydání zemědělských nemovitostí v řízení podle § 9 odst. 6 zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém

vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi).

[2] Z předloženého spisu vyplynuly následující skutečnosti:

[3] Státní pozemkový úřad rozhodnutím ze dne 22. 8. 2018, čj. SPU 327574/2018, zamítl odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Státního pozemkového úřadu – Krajského pozemkového úřadu pro Jihomoravský kraj ze dne 21. 5. 2018, čj. SPU 240139/2018, a napadené rozhodnutí potvrdil. Shodně Státní pozemkový úřad rozhodnutím ze dne 22. 8. 2018, čj. SPU 327582/2018, rozhodl o odvolání proti rozhodnutí Státního pozemkového úřadu – Krajského pozemkového úřadu pro Jihomoravský kraj ze dne 22. 5. 2018, čj. SPU 244125/2018. Napadenými rozhodnutími Státního pozemkového úřadu – Krajského pozemkového úřadu pro Jihomoravský kraj bylo v řízení podle § 9 odst. 6 zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi rozhodnuto o zamítnutí návrhů žalobkyně na vydání v rozhodnutí blíže specifikovaných zemědělských nemovitostí v k. ú. Mašovice u Znojma. Z odůvodnění jeho rozhodnutí vyplývá, že důvodem pro zamítnutí návrhů žalobkyně ve smyslu § 51 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád byla skutečnost, že se na základě shromážděných podkladů pro rozhodnutí nepodařilo správnímu orgánu prokázat, které pozemky za restitučně nárokové pozemky vlastník obdržel v rámci scelovacího řízení náhradou.

[4] Rozhodnutí Státního pozemkového úřadu napadla žalobkyně žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně, v níž namítá nezákonnost napadených rozhodnutí, neboť dle jejího názoru žalovaný i správní orgán prvního stupně rozhodnutím o nevydání restitučně nárokových pozemků postupovali v rozporu s § 1 a § 18 odst. 2, odst. 4 a odst. 8 zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, respektive i se zákonem č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů.

[5] Předseda civilního senátu 35 C Krajského soudu v Brně svým přípisem ze dne 3. 10. 2018 dal kanceláři soudu pokyn, aby předmětná žaloba nebyla v rejstříku evidována jako žaloba náležející do civilního úseku, nýbrž byla předána do úseku správního soudnictví. Pokyn odůvodnil tím, že v případě napadeného rozhodnutí žalovaného, ani rozhodnutí správního orgánu prvního stupně se nejedná o rozhodnutí v režimu § 9 odst. 6 zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, když nebylo rozhodováno o meritu věci, protože je vyloučena aplikace § 9 odst. 10 citovaného zákona umožňující napadnout rozhodnutí žalovaného žalobou v řízení podle části páté zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

[6] Předsedkyně správního senátu 29 A Krajského soudu v Brně (dále též „navrhovatelka“) podala zvláštnímu senátu návrh na řešení kompetenčního sporu, v němž uvedla, že přestože správní orgán s odkazem na § 51 odst. 3 správního řádu uvádí, že „zvolil popsanou formu rozhodnutí dle správního řádu“ s ohledem na naznačovanou mezeru v zákoně 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi „spočívající v absenci úpravy výrokového potenciálu správního orgánu použitelného na tuto situaci, senát správního soudu má za to, že i v tomto případě se jedná

o meritorní rozhodnutí správních orgánů ve smyslu § 9 odst. 6 zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, založených na věcném posouzení důvodnosti žalobkyní podaných návrhů, a jako taková jsou ve smyslu § 9 odst. 10 téhož zákona soudně přezkoumatelná v řízení podle části páté občanského soudního řádu, přičemž k řízení je v prvním stupni příslušný krajský soud.“ Navrhovatelka rovněž analogicky odkázala na rozhodovací činnost zvláštního senátu k zákonu č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, reprezentovanou usnesením ze dne 5. 8. 2010, čj. Konf 64/2009-7, kde zvláštní senát ve vztahu k meritornímu rozhodnutí o schválení dohody o vydání nemovitosti ve smyslu § 9 odst. 3 zákona č. 229/1991 Sb. dovedl, že pro řízení o žalobě proti takovému rozhodnutí je příslušný rozhodnout soud v občanském soudním řízení. Obdobný názor pak zvláštní senát podle navrhovatelky přijal v usnesení ze dne 22. 6. 2004, čj. Konf 123/2003-7, ve vztahu k rozhodování žalob brojících proti rozhodnutí dle § 9 odst. 4 zákona č. 229/1991 Sb. Věcnou příslušnost soudů v režimu správního soudnictví ve vztahu k citovanému zákonu zvláštní senát podle navrhovatelky dovedl pouze toliko u přezkumu procesních rozhodnutí, jako tomu bylo například v usnesení ze dne 21. 9. 2011, čj. Konf 65/2010-21. Navrhovatelka (respektive správní senát) proto navrhla, aby zvláštní senát rozhodl o věcné příslušnosti tak, že žaloba směřující proti rozhodnutí pozemkového úřadu o návrhu na vydání zemědělské nemovitosti ve smyslu § 9 odst. 6 zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, na jehož základě byl takový návrh zamítnut, je v souladu s § 9 odst. 10 téhož zákona projednatelná v řízení podle části páté občanského soudního řádu, přičemž v prvním stupni je příslušným k rozhodnutí krajský soud.

[7] Při řešení vzniklého sporu o věcnou příslušnost mezi senátem 29 A Krajského soudu v Brně, rozhodujícím ve správním soudnictví, na straně jedné, a senátem 35 C Krajského soudu v Brně, rozhodujícím v občanském soudním řízení podle části páté občanského soudního řádu, na straně druhé, se zvláštní senát řídil následující úvahou.

[8] V posuzovaném řízení civilní senát Krajského soudu v Brně popřel svou pravomoc rozhodnout v občanském soudním řízení tím, že předal věc bez procesního rozhodování přímo podle rozvrhu práce správnímu senátu Krajského soudu v Brně, a tento správní senát Krajského soudu v Brně po postoupení věci rovněž svou pravomoc rozhodnout věc ve správním soudnictví popřel v návrhu na zahájení řízení o kompetenčním sporu (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 21. 5. 2008, čj. Konf 34/2007-15). Ve věci se proto jedná o negativní (záporný) kompetenční spor, k jehož projednání a rozhodnutí je povolán zvláštní senát zákonem o některých kompetenčních sporech.

[9] V dané věci je sporná otázka, zda v případě, kdy správní orgán, který má pravomoc rozhodnout věc soukromého práva, zamítl návrhy žalobkyně na vydání zemědělských nemovitostí podle § 51 odst. 3 správního řádu, je k přezkumu takového rozhodnutí příslušný soud ve správním soudnictví či soud v občanském soudním řízení dle části páté občanského soudního řádu.

[10] Zvláštní senát se již v minulosti vyslovil k otázce, které větví soudnictví náleží poskytnutí ochrany v případech, kdy se správní orgán, který má pravomoc rozhodnout věc soukromého práva, odmítne věcí zabývat (kupř. zastaví řízení). V usnesení ze dne 20. 9. 2007, čj. Konf 22/2006-8, vyložil, že § 244 o. s. ř. je základním obecným ustanovením,

kteře určuje podmínky, za nichž může být věc projednána na návrh v občanském soudním řízení. Jde o případy, v nichž:

1. správní orgán rozhodl podle zvláštního zákona o sporu nebo o jiné právní věci, která vyplývá z občanskoprávních, pracovních, rodinných a z obchodních vztahů, a
2. rozhodnutí správního orgánu nabylo právní moci.

[11] Zvláštní senát se v citovaném usnesení zabýval výkladem pojmu „rozhodnutí o sporu nebo o jiné právní věci vyplývající ze soukromoprávních vztahů“, přičemž svou pozornost upínal zejména k situaci, kdy správní orgán z procesních důvodů zastaví řízení ve věci, která před něj patří a záležitostí se věcně vůbec nezabývá (v tehdy posuzované věci správní orgán zastavil řízení pro neodstranění nedostatků návrhu); zvláštní senát vyložil, že „k tomu, aby si soud za takových okolností mohl předsedzt rozhodnutí věci *in merito*, by chyběla podmínka vymezená v § 244 o. s. ř., tj. že správní orgán o sporu (*in merito*) již rozhodl.... Zvláštní senát proto za správný považuje závěr, že pravomoc soudu v občanském soudním řízení bude založena až tehdy, kdy správní orgán rozhodne věcně o sporu nebo o jiné právní věci vyplývající ze soukromoprávních vztahů, tj. zjistí, co je právem, nebo toto právo založí.“

[12] Jestliže se tedy správní orgán odmítne věcí zabývat, náleží přezkum takového správního aktu soudům ve správním soudnictví. Pravomoc soudů v občanském soudním řízení bude založena až pro situaci, kdy správní orgán o sporu (*in merito*) již rozhodl.

[13] Podle § 51 odst. 3 správního řádu, je-li v souladu s požadavky § 3 zjištěna skutečnost, která znemožňuje žádosti vyhovět, neprovádí správní orgán další dokazování a žádost zamítne.

[14] Správní úřad neprovádí dokazování tehdy, pokud v souladu se zásadou materiální pravdy existuje zjištěná skutečnost, která sama o sobě brání kladnému vyhovění žádosti. V takovém případě správní úřad žádost svým rozhodnutím zamítne. Typickým případem je situace, kdy žadatel nesplňuje podmínky stanovené zákonem. Provádění dokazování by pak bylo v rozporu se zásadou hospodárnosti řízení. Správní úřad je přitom povinen jako první zjišťovat a prokazovat existenci takových skutečností, které v daném kontextu umožní žádost zamítnout bez provedení dokazování, které by zatěžovalo správní úřad i účastníky řízení (ONDRUŠ, Radek. Správní řád: nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami. Praha: Linde, 2005, s. 185-186).

[15] Podle § 51 odst. 3 správního řádu se vydává rozhodnutí ve věci (meritorní) ve smyslu § 76 odst. 1 správního řádu, jímž se žádost z obsahových důvodů zamítá. Takové negativní rozhodnutí nicméně nevytváří ve smyslu § 48 odst. 2 správního řádu překážku věci pravomocně rozhodnuté, neboť zamítavým rozhodnutím se nepřiznává právo ani neukládá povinnost (srov. VEDRAL, J. Správní řád: komentář. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 522-523; shodně JEMELKA, L. a kol. Správní řád: komentář. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016).

[16] Je tedy zřejmé, že rozhodnutími v nyní projednávané věci, jimiž správní orgán zamítl návrhy na vydání zemědělských nemovitostí podle § 51 odst. 3 správního řádu, byla

řízení ve věci meritorně skončena, ač jimi nedošlo k založení, změně ani zrušení práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo prohlášení, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá (k tomu srov. § 67 správního řádu). Podmínka § 244 odst. 1 o. s. ř. pro založení pravomoci soudu rozhodujícího v občanském soudním řízení podle části páté občanského soudního řádu tedy byla splněna.

[17] Podle § 9 odst. 6 věta první zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, nedojde-li mezi oprávněnou osobou a povinnou osobou k uzavření dohody o vydání zemědělské nemovitosti, rozhodne na základě návrhu oprávněné osoby o vydání zemědělské nemovitosti pozemkový úřad; návrh lze podat do 6 měsíců po uplynutí lhůty podle odstavce 2.

[18] Zvláštní senát tedy nesdílí názor předsedy senátu 35 C Krajského soudu v Brně v tom, že by napadeným rozhodnutím nebylo rozhodnuto ve věci meritorně. Jestliže navíc § 9 odst. 10 zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi svěřuje civilnímu soudu pravomoc věc projednat podle části páté občanského soudního řádu poté, co byla projednána pozemkovým úřadem, který rozhodl o návrhu na vydání zemědělské usedlosti (v daném případě zamítavě), je třeba za takové rozhodnutí o návrhu na vydání zemědělské usedlosti považovat i rozhodnutí, kterým byla žádost zamítnuta postupem podle § 51 odst. 3 správního řádu. I takové rozhodnutí je totiž rozhodnutím o návrhu podle § 9 odst. 6 zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi.

[19] Z vyložených důvodů zvláštní senát rozhodl, že příslušným rozhodnout je soud v občanském soudním řízení (§ 5 odst. 1 zákona o některých kompetenčních sporech).

[20] Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona o rozhodování některých kompetenčních sporů závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále bude tedy civilní senát 35 C Krajského soudu v Brně pokračovat v řízení o podané žalobě.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 28. listopadu 2019

JUDr. Pavel Simon
předseda zvláštního senátu